

معرفی واحد مهندسی بهداشت حرفه ای و برنامه های اجرایی

معرفی بهداشت حرفه ای:

مقدمه

توسعه پایدار بعنوان یک استراتژی برای تامین نیازهای جامعه، بدون ایجاد اثر سوء بر بهداشت و سلامت و محیط زیست و بدون به خطر انداختن منابع پایه جهانی و بالاخره بدون به خطر انداختن قابلیت های تولید در آینده به شمار می آید (اعلامیه کنفرانس بین المللی عالی ریو سال ۱۹۹۲)

بنابراین اعلامیه، انسان نقش محوری در توسعه پایدار را داشته و مستحق برخورداری از یک زندگی بارور و سالم و هماهنگ با طبیعت است و بهداشت حرفه ای به عنوان عنصری پایه، از اصول توسعه پایدار می باشد که افراد شاغل در واحدهای شغلی را که ممکن است در مواجهه با عوامل زیان آور تهدید کننده سلامتی قرار گیرند، تحت پوشش قرار داده تا از آسیب دیدن سلامتی آنها پیشگیری نماید.

نقش محوری بهداشت حرفه ای در توسعه پایدار

(۱) پیشگیری از آسیب ها و بیماری های شغلی و حفاظت کارگران در مقابل فشارهای بیش از حد جسمی و روانی بر استفاده بهینه از منابع محدود موجود و به حداقل رساندن کاهش غیر ضروری منابع مادی و انسانی دلال دارد.

(۲) هدف از محیط کار ایمن و سالم، بکارگیری ایمن ترین تکنولوژی همراه با مصرف انرژی کم، ایجاد آلودگی کمتر و تولید مواد زائد کم می باشد و در اغلب کشورها قوانین مربوط به بهداشت حرفه ای بر استفاده از بهترین تکنولوژی که دسترسی به آن نیز ممکن باشد، تاکید دارد.

(۳) بکارگیری اصول بهداشت حرفه ای موجب افزایش کیفیت محصولات، بهره وری و فرآیند مدیریت گردیده و بنابراین در ممانعت از افت غیر ضروری انرژی و مواد و همچنین پیشگیری از اثرات ناخواسته بر روی محیط زیست نقش موثری خواهد داشت.

(۴) اغلب مخاطرات محیط، از محیط های کاری همچون صنعت، کشاورزی، حمل و نقل و خدمات، ناشی می شوند. کارشناسان و دیگر افراد مسئول در امر بهداشت حرفه ای به خوبی از فرآیندها و عواملی که ممکن است برای محیط زیست مخاطره آمیز باشد، آگاهی دارند و اغلب این اطلاعات در مراحل اولیه بروز مشکل در اختیار آن ها قرار می گیرد و بنابراین قادرند پیشگیری های اولیه را انجام دهند در غیر این صورت عناصر مخاطره آمیز در محیط پراکنده خواهند شد.

۵) هدف از خدمات بهداشت حرفه ای تامین سلامت و استفاده بهینه از توان کاری و رفاه کارگران می باشد . وجود نیروی کار سالم ، بارور و انگیزه عامل کلیدی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی محسوب می شود . علاوه بهره وری و کیفیت بالای کار می تواند تولید سالم مواد و کالاها و همچنین اقدام عملی دستیابی به اصول توسعه پایدار را تضمین نماید .

۶) اکثر مخاطرات زیست محیطی ابتدا در محیط های کاری و یا جمعیت های کارگری مورد شناسایی قرار می گیرند . بنابراین بهداشت حرفه ای در همان نقطه شروع یک سیستم ، اعلام خطر برای تعیین مخاطرات زیست محیطی را فراهم می کند که می توان بر اساس آن مدل های موثری برای فعالیت های پیشگیری ارائه نمود .

۷) بیش از ۵۰٪ افراد بزرگسال در محیط کار در معرض عوامل زیان آور شیمیایی ، فیزیکی ، بیولوژیکی ، ارگونومیکی یا استرس های روانی و فشار کاری بیش از حد قرار می گیرند . در این مورد برای دستیابی به یک زندگی سالم و بارور می توان از بهداشت حرفه ای به عنوان ابزاری مناسب بهره گرفت.

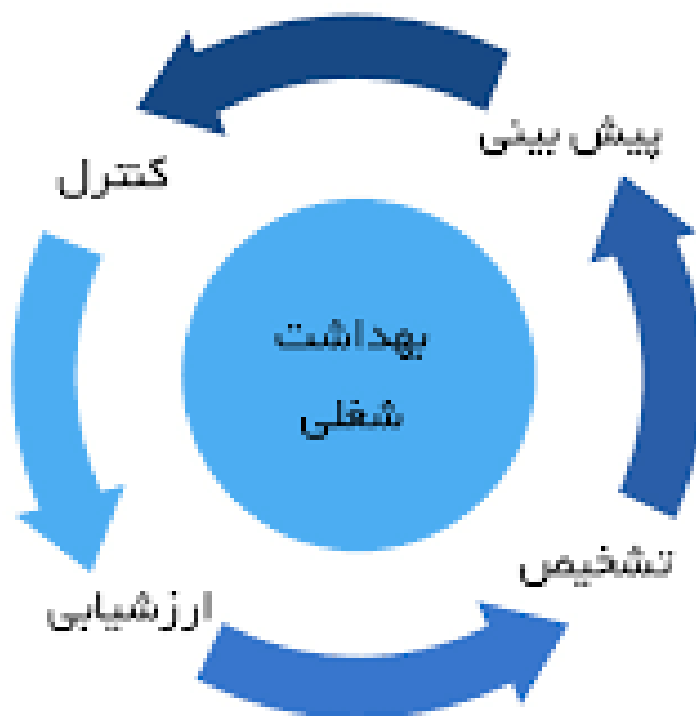
۸) وضعیت کلی محیط زیست و اکوسیستم به طور مستقیم و غیر مستقیم بر روی بهداشت کارگران در مشاغل مختلف کشاورزی ، معدن و ماهیگیری و تولید تاثیر می گذارد . بنابراین یک ارتباط دوجانبه بین ایمنی و بهداشت حرفه ای از یک طرف و توسعه پایدار توأم با محیط سالم از طرف دیگر وجود دارد .

۹) با توجه به اهمیت رفاه افراد و برای توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع و کشورها ، خط مشی وجود دارد که دستیابی هر فرد را به کار امکان پذیر ساخته و آن ها را قادر می سازد که هزینه زندگی خود و خانواده شان را تامین نمایند . بالا بودن آمار شاغلین ، یک عامل کلیدی در توسعه پایدار و ایمن کشورها محسوب می شود ، در حالی که افزایش نرخ بیکاری و تبعات منفی آن عاملی تهدید کننده برای این توسعه به شمار می رود .

۱۰) اختصاصا در کشورهای در حال توسعه بهداشت و رفاه خانواده در گرو سلامتی و بهره وری نیروی کار آن خواهد بود بنابراین وضعیت زندگی اعضای آن متاثر از اقدامات بهداشت حرفه ای خواهد بود در غیر این صورت با توجه به پایین بودن سطح بهداشت و کاهش توان کاری ، بحران شدیدی در خانواده بوجود آورده و به طور غیر مستقیم بهداشت، رفاه و اقتصاد جوامع را تحت تاثیر قرار می دهند .

بیان مأموریت بهداشت حرفه ای

حفظ و ارتقاء سطح سلامت نیروی کار از طریق شناسایی و ارزشیابی عوامل زیان آور و ارائه طرح های فنی، کنترلی و بهسازی در محیط کار به منظور اطمینان از عدم وجود و یا زیر حد آسیب رسانی مخاطرات محیط کار و نیز انطباق محیط کار و کارگر و نیز بررسی سلامت شاغلین در حین کار.

اهداف کمی کلان بهداشت حرفه ای

- ✓ حفاظت و ارتقاء هر چه بیشتر سلامت جسمی و روانی در مشاغل مختلف.
- ✓ پیشگیری از آسیبها و بیماریهای ناشی از کار.
- ✓ حفظ سلامتی کارگران در برابر کلیه عوامل زیان آور که در نوع و خصلت یک شغل وجود دارد.
- ✓ انتخاب فرد مناسب برای کار مناسب و تشخیص زودرس بیماریها و عوارض کاری.

برنامه های اجرایی واحد مهندسی بهداشت حرفه ای ابلاغی از مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت، که از طریق شبکه بهداشت شاهین شهر و میمه در صنایع و کارگاهها پیگیری میشود.

برنامه عملیاتی بازرسی هدفمند

هدف کلی: تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت نیروی کار کشور از طریق هدفمند نمودن بازرسی بهداشت کار در نظام شبکه بهداشت

اهداف اختصاصی

- ✓ ارتقاء آگاهی گروههای هدف (کاردان/کارشناس بهداشت حرفه ای شاغل در سیستم بهداشتی و صنایع/کارگران/کارفرمایان) درگیر در برنامه
- ✓ ارتقاء کمی و کیفی بازرسی بهداشت حرفه ای و استمرار آن در سیستم بازرسی بهداشت کار
- ✓ افزایش میزان شاخص کنترل عوامل زیان آور شیمیایی
- ✓ افزایش میزان شاخص کنترل ریسک فاکتورهای ارگونومیکی
- ✓ افزایش میزان شاخص کنترل عوامل زیان آور فیزیکی
- ✓ افزایش میزان شاخص بهسازی تأسیسات کارگاهی
- ✓ افزایش میزان شاخص بهسازی تأسیسات جنبی
- ✓ افزایش میزان شاخص بهسازی آب آشامیدنی
- ✓ افزایش میزان شاخص بهسازی دفع زباله و فاضلاب
- ✓ افزایش میزان شاخص استفاده از وسایل حفاظت فردی مناسب

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

- (۱) انجام بازرسی بهداشت حرفه ای از ۱۰۰ درصد کارگاههای شناسایی شده و تحت پوشش مطابق برنامه عملیاتی و زمانبندی
- (۲) انجام بازرسی های پیگیری از کارگاههای دارای نواقص بهداشتی محیط کار براساس اولویت بندی بازرسی هدفمند
- (۳) پیگیری اجرای برنامه های بهداشت حرفه ای در کارگاهها و صنایع مشمول (معاینات شغلی، مدیریت حوادث شیمیایی، ارگونومی، پسماند، ارزیابی و اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار...)

۴) پیگیری انجام کنترل های فنی ومهندسی بهداشت حرفه ای باتوجه به نتایج اندازه گیری وارزیابی عوامل زیان آور محیط کاردرکارگاهها وصنایع تحت پوشش وپیگیری جهت ارسال مستندات دراین خصوص باتوجه به شرایط قبل وبعد

۵) تکمیل وارسال فرمهای آماری درخصوص برنامه بازرسی هدفمندد رزمانهای تعریف شده(شش ماهه وسالیانه)

برنامه کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار

هدف کلی:

به منظور جلب مشارکت کارگران و نظارت بر حسن اجرای مقررات حفاظتی و بهداشتی در محیط کار و پیشگیری از حوادث و بیماریها، در کارگاههای که وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ضروری تشخیص دهند، کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار مطابق با آیین نامه مربوطه تشکیل خواهد شد.

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

(۱) پیگیری جهت تشکیل کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار با بکارگیری دانش آموخته رشته مهندسی بهداشت حرفه ای به عنوان مسئول بهداشت حرفه ای و اخذ منظم و ماهانه صورتجلسات

(۲) پیگیری موارد و مصوبات مطرح شده در کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار جهت اجرا

(۳) پایش سالیانه مسئولین بهداشت حرفه ای صنایع و ارائه فید بک مکتوب از شبکه به واحد های صنعتی

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار)

- تدوین برنامه زمانبندی سالانه جلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

- تنظیم صورتجلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار به صورت تایپ شده در فرمت مورد تایید

- تشکیل جلسه باکلیه اعضاء مطابق با ماده ۲ آیین نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

- خودداری از درج عناوین تکراری و موارد غیر مرتبط

- مطرح کردن نواقص بهداشتی که توسط بازرسان شبکه بهداشت اعلام می گردد در این جلسه و و تصمیم گیری در مورد رفع آن

- در نظر گرفتن مباحث علمی و تخصصی بهداشت حرفه ای در زمینه شناسایی عوامل زیان آور (شیمیایی، فیزیکی، ارگونومیکی و...) همراه با پیشنهاد راهکارهای کنترلی و اصلاحی فنی و مهندسی

- طرح و پیگیری برنامه های بهداشت حرفه ای در جلسه کمیته

- پیگیری مصوبات مطرح شده در صورتجلسات قبلی و به نتیجه رساندن آنها

- تشکیل جلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار به صورت ماهیانه و ارسال منظم (حداکثر تا پنجم ماه بعد)

- مشخص کردن شخص پیگیری کننده ، اقدام کننده و درج تاریخ پیگیری در جلوی مصوبات

برنامه عملیاتی پایش عوامل زیان آور محیط کار

مقدمه:

در حال حاضر بیش از نیمی از جمعیت جهان در مشاغل مختلف در معرض طیف وسیعی از عوامل زیان آور و آلاینده‌های محیط کار قرار دارند که روی سلامت فرد در محیط کار تاثیر منفی دارند و در کوتاه مدت یا دراز مدت باعث بروز بیماری یا ناتوانی در فرد میشوند. این عوامل برحسب ماهیت خود عبارتند از عوامل فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک، ارگونومیک و سایکولوژیکی.

موضوع پایش های محیطی و زیستی در مورد عوامل بیماری زا و زیان آور محیط کار به طور کامل از سوی قوانین کار و تأمین اجتماعی در کشورمان مورد حمایت قرار می گیرد. در موارد ۹۲، ۸۵ و ۹۵ قانون کار و ۸۸ و ۹۱ قانون تأمین اجتماعی به صورت مستقیم و غیرمستقیم این حمایت ها دیده می شود.

بیان مسئله:

با توجه به ضرورت برخورداری شاغلین از محیط کار سالم و پیشگیری از بیماری های شغلی و با عنایت به ماده ۸۵ قانون کار، شناسایی، ارزیابی و کنترل عوامل زیان آور محیط کار صنایع و سازمان های مختلف مطابق با استانداردهای مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت و استانداردهای سازمان های بین المللی نظیر OSHA , NIOSH لازم و شامل موارد زیر می باشد:

- ✓ نمونه برداری و آنالیز انواع گازها و بخارات شیمیایی محیط کار
- ✓ نمونه برداری و آنالیز گردوغبار و فیوم فلزات در محیط کار
- ✓ نمونه برداری و آنالیز عوامل بیولوژیک در محیط های بیمارستانی، آزمایشگاهی و صنایع غذایی
- ✓ ارزیابی صدا در محیط کارهای صنعتی و اداری (صدا سنجی، آنالیز فرکانسی و دزیمتری)
- ✓ ارزیابی روشنایی و درخشندگی سطح کار (به صورت عمومی و موضعی)
- ✓ سنجش ارتعاش (دست و بازو، تمام بدن و تجهیزات)
- ✓ سنجش پرتوهای غیر یونیزان (UV , IR)
- ✓ سنجش شاخص های حرارتی (استرس گرمایی، استرس سرمایی و ارزیابی آسایش حرارتی)
- ✓ سنجش میدان های الکتریکی و میدان های مغناطیسی
- ✓ اندازه گیری پارامترهای شرایط جوی محیط کار (دما، فشار، رطوبت هوا، سرعت جریان باد)
- ✓ ارزیابی سیستم های تهویه بیمارستانی، صنعتی و هودهای آزمایشگاهی

✓ ارزیابی عوامل ارگونومیکی محیط کار (ارزیابی پوسچر با استفاده از متدهای مرجع و آنتروپومتری ابعاد بدن)

لازم می باشد مطابق با تبصره ۱ ماده ۹۶ قانون کلیه کارفرمایان موظف هستند نسبت به ارزشیابی محیط کار خود اقدام و از نتایج آن مرکز بهداشت شهرستان را مطلع سازند.

✓ همچنین بازرسین بهداشت حرفه ای در حین بازرسی از کارگاهها و صنایع، پیگیری پایش عوامل زیان آور محیط کار را مد نظر قرار دهند.

تعاریف:

منابع مورد استفاده در بحث پایش محیط کار کتاب حدود مجاز شغلی ویرایش پنجم ۱۴۰۰ مرکز سلامت محیط کار و ۹ جلد ضمائم حدود مجاز شغلی ویرایش چهارم ۱۳۹۵ می باشد. بایستی توجه گردد که همچنان بعضی از نکات درج شده در کتاب حدود مجاز ۱۳۹۵ کاربردی است چرا که تصور در ویرایش پنجم این بوده است که بازرسین تسلط کامل و کافی بر ویرایش چهارم دارند و نیازی به درج مجدد در ویرایش پنجم نیست و نکات دیگری مد نظر قرار داده شده است.

نکته ای در حین پایش عوامل زیان آور بایستی مورد توجه بازرسین قرار گیرد حدود مجاز کلیه عوامل زیان آور است و پایش می تواند فقط برای عوامل دارای حد مجاز شغلی و روشهای معتبر اندازه گیری از طرف سازمانهایی چون NIOSH و OSHA صورت پذیرد. چنانچه ای عاملی فاقد حد مجاز باشد ارزیابی برای آن ماده معنای پیدا نمی کند.

TWA = متوسط وزنی-زمانی

STEL = حد مواجهه کوتاه مدت

C = حد مجاز مواجهه سقفی

TWA = عبارت است از تراکم متوسط وزنی-زمانی یک ماده شیمیایی برای یک روز کاری هشت ساعته و یک هفته کاری ۴۰ ساعته که اعتقاد براین است تقریباً تمام کارکنان می توانند به طور مکرر، روز به روز، در طول دوره اشتغال خود با آن مواجهه داشته باشند بدون اینکه دچار اثرات سوء شوند. این حدود برای روزهای کار بیشتر از هشت ساعت به طور مستقیم کاربرد ندارند و می بایست برای آنها اصلاح و تعدیل حد مواجهه شغلی صورت پذیرد.

STEL= عبارت است از یک مواجهه متوسط وزنی-زمانی ۱۵ دقیقه ای که تراکم آلاینده در هیچ زمانی از یک روز کاری نباید از این حد فراتر رود، حتی اگر متوسط وزنی-زمانی مواجهه هشت ساعته کمتر از-OEL-TWA باشد. تراکمی از یک ماده شیمیایی است که اعتقاد بر این است کارکنان می توانند برای یک دوره کوتاه مدت با آن بطور مداوم مواجهه داشته باشند بدون اینکه دچار (۱) تحریک، (۲) آسیب بافتی مزمن یا برگشت ناپذیر، (۳) اثرات سمی وابسته به دوز، یا (۴) بی حالی و کاهش هوشیاری به حدی که باعث افزایش احتمال آسیب ناشی از حادثه، کاهش توانایی فرد در نجات خود از محیط آلوده، یا کاهش بهره وری و راندمان کار فرد گردند.

C= عبارت است از تراکمی از ماده شیمیایی که مواجهه کارکنان نایستی در هیچ زمانی از روز کاری از آن فراتر رود. اگر امکان انجام اندازه گیری های لحظه ای وجود ندارد، برای تعیین اینکه آیا تراکم ماده شیمیایی از OEL-C فراتر رفته است یا خیر، می بایست نمونه برداری از هوای محیط مورد نظر در یک حداقل زمانی که برای تعیین مقدار آلاینده کافی است انجام گیرد.

هدف کلی : پایش عوامل زیان آور محیط کار در کلیه کارگاهها و صنایع تحت پوشش

اهداف اختصاصی

- ✓ شناسایی عوامل زیان آور محیط کار در صنایع و کارگاهها
- ✓ تهیه استراتژی نمونه برداری با توجه به شناسنامه شغلی کارگران توسط کارشناسان بهداشت حرفه ای صنایع
- ✓ بررسی استراتژی توسط بازرسان بهداشت حرفه ای و مسئول فنی شرکت خصوصی بهداشت حرفه ای
- ✓ نظارت بازرسین بهداشت حرفه ای (مطابق با دستورالعملهایی که توسط معاونت بهداشت قبل از ارسال گردیده است) در زمان اندازه گیری توسط شرکتهای خصوصی و ارسال فیدبک به معاونت بهداشتی
- ✓ پیگیری بازرسین نسبت به منتج شده کنترل عوامل زیان آور در ایستگاههای که عوامل بیش از حدود مجاز شغلی می باشند.
- ✓ پایش عوامل زیان آور در صنایع با بعد کارگری بالای ۲۰ نفر کارگر توسط شرکتهای خصوصی در هر سال

پروتکل اجرای برنامه (بازرسان شبکه):

ابتدا برای اجرای این برنامه لازم است شبکه های بهداشت و درمان شهرستانهای تابعه بر اساس برنامه عملیاتی اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار ابلاغ شده از معاونت بهداشتی برنامه عملیاتی برای منطقه تحت پوشش خود را تدوین نمایند و سپس بر اساس رهنمودهای ارائه شده از سوی معاونت، بازرسان بهداشت حرفه ای و

کارشناسان بهداشت حرفه ای مستقر در صنایع آمادگیهای لازم را جهت اندازه گیری عوامل زیان آور در محیط کار کسب نمایند. لذا لازم است دوره های آموزشی و توجیهی برای کارشناسان مورد اشاره به منظور کسب آمادگیهای لازم برای اجرای برنامه، ارتقاء آگاهی و توانمند سازی پیرامون اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار برگزار نمایند.

ضمناً نکات ذیل در قالب پروتکل های اقدامات قبل و بعد از اندازه گیری عوامل زیان آور در محیط کار نیز باید

در اجرای برنامه مورد توجه قرار گیرد:

الف) پروتکل اقدامات قبل از اندازه گیری عوامل زیان آور در محیط کار:

- ۱- شناسایی کلیه کارگاهها و صنایع تحت پوشش
- ۲- آموزش و توجیه برنامه برای کارشناسان بهداشت حرفه ای شاغل در کارگاهها
- ۳- آموزش و توجیه کارفرمایان در کارگاهها و صنایع در خصوص اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار و کنترل آنها به زیر حدود مجاز شغلی مصوب وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۴- تهیه استراتژی پایش عوامل زیان آور توسط کارشناسان بهداشت حرفه ای صنایع و یا مسئول فنی شرکت خصوصی بهداشت حرفه ای (در صورتی که صنعت فاقد کارشناس بهداشت حرفه ای باشد) مطابق با شناسنامه شغلی کارگران
- ۵- ارزیابی و بررسی استراتژی پایش عوامل زیان آور توسط بازرس منطقه و مسئولین فنی شرکت خدمات اندازه گیری
- ۶- هماهنگی شرکت خصوصی بهداشت حرفه ای با بازرس منطقه جهت تعیین روز اندازه گیری (حتی الامکان)
- ۷- اخذ تاییدیه توسط شرکت اندازه گیری از مرکز بهداشت استان جهت انجام فرایند اندازه گیری

ب) اقدامات هنگام اندازه گیری عوامل زیان آور در محیط کار :

- ۱- نظارت بر روند اندازه گیری مطابق با اطلاعات معاونت بهداشت از طریق پیامهای ارسالی
- ۲- مطابقت اندازه گیری های انجام شده با استراتژی تهیه شده (البته در بعضی مواقع ممکن است شرایط اندازه گیری اندکی با استراتژی تهیه شده متفاوت شود)

۳- تکمیل چک لیست پایش اندازه گیری و ارسال آن به معاونت بهداشت

۴- حضور سریع کارشناسان مسئول بهداشت حرفه ای در محل وقوع حادثه شیمیایی جهت بررسی اولیه و تکمیل " چک لیست ارزیابی وضعیت کارگاه بعد از وقوع حادثه شیمیایی "

۵- پیگیری مرکز بهداشت در خصوص کنترل عوامل زیان آوری که نتایج پایش آنها بیش از حدود مجاز شغلی می باشد.

موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه پایش عوامل زیان آور محیط کار)

- شناسایی کامل عوامل زیان آور محیط کار توسط مسئول بهداشت حرفه ای صنعت
- پیگیری جهت اندازه گیری و ارزیابی عوامل زیان آور محیط کار با توجه به عناوین شغلی صنعت از طریق شرکت های ارائه دهنده خدمات فنی و مهندسی بهداشت حرفه ای مورد تایید مرکز بهداشت استان
- پیگیری و انجام ارزیابی ریسک و مخاطرات بهداشتی محیط کار با توجه به نتایج پایش عوامل زیان آور محیط کار
- تهیه اطلاعات شناسنامه شغلی ابلاغی از مرکز بهداشت، مربوط به عناوین شغلی در صنعت
- برنامه ریزی جهت انجام اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار با توجه به عناوین شغلی در گروه های همسان
- تهیه و تکمیل فرم تدوین استراتژی اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار در صنعت و اخذ امضاء های مشخص شده در فرم
- توجه و پیگیری دریافت تاییدیه توسط مسئول فنی شرکت اندازه گیری از مرکز بهداشت استان
- اطلاع رسانی زمان اندازه گیری به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان، حداقل یک هفته قبل از انجام اندازه گیری عوامل زیان آور در صنعت
- نظارت بر مراحل و نحوه انجام اندازه گیری عوامل زیان آور (فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک) در صنعت متناسب با استانداردها و متدهای اندازه گیری (OSHA-NIOSH)
- تجزیه و تحلیل گزارش ارائه شده از شرکت خدمات مهندسی اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار به صنعت

- پیگیری و توجیه کارفرما درخصوص انجام اقدامات کنترلی باتوجه به نتایج اندازه گیری و ارزیابی عوامل زیان آور محیط کار

- ارسال نتایج و مستندات مربوطه به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان در بازه های زمانی موردنظر

- ارسال گزارش اقدامات کنترلی و فنی در صنعت در قالب فرم های مربوطه به مرکز بهداشت

- پیگیری و انجام سایر موارد مربوط به برنامه پایش عوامل زیان آور محیط کار در صنعت

برنامه عملیاتی معاینات سلامت شغلی

مقدمه:

انجام معاینات سلامت شغلی و تشکیل پرونده پزشکی جهت شاغلین در صنایع و کارگاهها و مراکز شغلی مشمول قانون کار جه پیشگیری از بیماری های شغلی یکی از الزامات نظام مراقبت سلامت شغلی می باشد که بر اساس ماده ۹۲ قانون کار انجام آن بصورت حداقل سالی یکبار برای کلیه شاغلین تحت پوشش قانون کار الزامی است. در این برنامه با شناخت از محیط کار، فرآیند کاری، خطرات و عوامل زیان آور در محیط کار، تاثیر این عوامل بر سلامت شاغلین بررسی گردیده و نیز از طریق ارزیابی محیط کار و معاینات دوره ای و غربالگری، تشخیص زودرس و درمان به موقع بیماری ها و آسیب های ناشی از کار انجام می شود.

انواع معاینات سلامت شغلی :

۱- معاینات بدو استخدام

با توجه به اینکه ، انتخاب کار ، به اندازه توان ، قابلیت ، ذوق و آمادگی کارگر بستگی دارد و برگزیدن مناسب تا حدودی زیاد سلامت کارگر را فراهم کرده و در ضمن سبب افزایش بازده کار نیز می گردد امروزه معاینه های پیش از استخدام از اهمیت بسیار برخوردار است .

- ✓ تعیین قابلیت جسمی، روانی کارگر برای کار مورد نظر
- ✓ حفظ سلامت سایر کارگران
- ✓ تعیین اختلالات و عوارض قبلی کارگر و ثبت در پرونده وی

۲- معاینات دوره ای

معایناتی هستند که در دوره های زمانی خاص با فاصله های معین جهت نیل به اهداف زیر صورت می گیرد :

- ✓ تشخیص زودرس بیماریهای ناشی از کار و بیماریهای غیر شغلی
- ✓ پیگیری موارد مشکوک تا روشن شدن وضع آنها
- ✓ درمان بموقع و جلوگیری از پیشرفت بیماری
- ✓ توصیه برای تغییر شغل و یا محدود کردن کار در فرد بیمار

۳- معاینات اختصاصی

علاوه بر معاینات قبل از استخدام و دوره ای بسته به شرایط محیط کار و نوع عوامل زیان آور موجود ممکن است معایناتی تحت عنوان زیر انجام شوند.

- ✓ معاینات اختصاصی نظیر کارگران مشاغل سخت و زیان آور
- ✓ معاینات در موقع تغییر شغل
- ✓ معاینات در موقع برگشت به کار پس از بیماری

هدف کلی:

تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین از طریق پایش وضعیت سلامت جسمی و روحی و تعیین قابلیت جسمی، روانی شاغل برای کار مورد نظر

اهداف اختصاصی:

۱- ارتقا شاخص کلی معاینات سلامت شغلی

۲- ارتقا شاخص معاینات سلامت شغلی کارگاههای بالای ۲۰ نفر شاغل به بالای ۸۵ درصد

۳- نظارت بر کیفیت معاینات سلامت شغلی مراکز تخصصی طب کار و مطب های خصوصی ارائه دهنده خدمات معاینات سلامت شغلی

۴- استخراج شاخص میزان بیماریهای شغلی شناسایی شده و تحلیل آنها

فعالیت ها:

۱- فعال کردن و الزام معاینات سلامت شغلی در کارگاهها و مراکز شغلی

۲- لزوم پیگیری به منظور نظارت کارشناسان بهداشت حرفه ای صنایع با چک لیست ابلاغی از طرف شبکه بهداشت بر روند انجام معاینات و دریافت چک لیست ها از صنعت

۳- ارتقا شاخص معاینات شغلی در کارگاههای کوچک، خویش فرما و صنوف و کارگاههای با بعد شاغل زیر ۲۰ نفر شاغل با نظارت و بازرسی موثر

۴- پیگیری انجام معاینات سلامت شغلی در کارگاههای با بعد شاغل بیش از ۲۰ نفر شاغل از طریق بازرسی موثر و اعلام نواقص، اخطاریه و ارجاع به دادگاه خصوصا کارگاههای دارای تشکیلات بهداشت حرفه ای که کارشناس بهداشت حرفه ای در آنها حضور دارد. حداقل شاخص مورد انتظار در این مورد جهت کلیه شهرستانها بیش از ۸۵ درصد می باشد.

۵- فعال کردن تیم سلامت معاینات سلامت شغلی شهرستان ها و نظارت بر نحوه انجام معاینات سلامت شغلی حین انجام و انجام شده

۶- نظارت بر کمیت و کیفیت معاینات سلامت شغلی صنایع و کارگاههایی که در آنها معاینات سلامت شغلی در قالب واحد کاری انجام می گردد.

۷- شناسایی کارگران دارای بیماری شغلی و نظارت و تحلیل این شاخص ها و ارائه پسخوراند به صنایع و کارگاههای مربوطه جهت کنترل و پیشگیری بروز مجدد بیماریهای شغلی

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه معاینات سلامت شغلی)

- تدوین برنامه انجام معاینات شغلی (قبل از استخدام، دوره ای، اختصاصی) و پیگیری در خصوص انجام آن برای شاغلین صنعت از طریق مراکز طب کار دارای مجوز از مرکز بهداشت

- اطلاع رسانی زمان انجام معاینات شغلی صنعت به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان حداقل یک هفته قبل

- نظارت کامل بر مراحل انجام معاینات شغلی و تکمیل چک لیست ابلاغی نظارت کارشناس بهداشت حرفه ای بر نحوه انجام معاینات در محل صنعت و ارسال آن به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

- بررسی و تحلیل نتایج معاینات شغلی در سال های قبل به منظور شناسایی بیماریهای شغلی، مرتبط با کار و غیر شغلی در شاغلین و تهیه آمار و نمودارهای مقایسه ای در این خصوص

-در نظر گرفتن نتایج معاینات شغلی سال های قبل در انجام معاینات شغلی سال جاری شاغلین به منظور بررسی روند سلامت شاغلین

-بررسی و تجزیه و تحلیل معاینات شغلی انجام شده در سال جاری

-تدوین و پیگیری اجرای برنامه های مداخله ای در صنعت باتوجه به نتایج معاینات شغلی شاغلین با هدف پیشگیری از بیماریهای ناشی از کار، مرتبط با کار و غیر شغلی در شاغلین

- اخذ نتایج معاینات شغلی در قالب فرمهای گزارش دهی بیماریها و ۳- ۱۱۱ اخذ شده از مراکز طب کار و ارسال یک نسخه از آن حداکثر تا اسفند ماه هر سال به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری و انجام سایر موارد در خصوص برنامه معاینات سلامت شغلی

برنامه عملیاتی مدیریت حوادث شیمیایی

هدف کلی: حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین از طریق مدیریت و پیشگیری از وقوع حوادث شیمیایی در محیط های کاری

اهداف اختصاصی

- ✓ شناسایی انبارها و محلهای نگهداری و کارگاههای تولیدی و مصرفی مواد شیمیایی خطرناک
- ✓ کاهش میزان وقوع حوادث شیمیایی در کارگاههای تحت پوشش
- ✓ کاهش میزان پیامدهای بهداشتی ناشی از حوادث شیمیایی در محیط کار برای شاغلین
- ✓ ارتقاء آگاهی کارشناسان بهداشت حرفه ای (بخش دولتی و خصوصی) در پیشگیری و مقابله با حوادث

شیمیایی

- ✓ ارتقاء آگاهی شاغلین در زمینه پیشگیری از وقوع حوادث شیمیایی
- ✓ ارتقاء آگاهی کارفرمایان به منظور پیشگیری از وقوع حوادث شیمیایی

تعاریف:

✓ تعریف کارگاههای مشمول: کارگاههایی هستند که در آن هریک از مواد شیمیایی مندرج در لیست مواد شیمیایی بسیار خطرناک (EHS) مصرف و یا نگهداری میشوند و میزان این مواد شیمیایی به اندازه ای است که دارای پتانسیل ایجاد حادثه هستند.

- ✓ برخی از مثالهای "کارگاههای مشمول" عبارتند از:
- ✓ کارگاههای تولید کننده مواد شیمیایی خطرناک نظیر حلالهای آلی و غیرآلی
- ✓ کارگاههای مصرف کننده مواد شیمیایی خطرناک نظیر کلر، آمونیاک، فسفین، آرسین و...
- ✓ انبارهای مواد شیمیایی خطرناک
- ✓ کارگاههایی که اقدام به انبارش، نگهداری، مصرف و حمل و نقل حجم بالایی از مواد شیمیایی خطرناک مینمایند.

✓ حداقل کمیت با پتانسیل ایجاد حادثه (TPQ): یعنی مقداری از ماده شیمیایی خطرناک که اگر معادل یا بیشتر از مقداری که در (جدول مربوطه) در واحد تولیدی یا انبار مواد شیمیایی موجود باشد باید نام و مقدار آن ماده شیمیایی بر اساس پروتکل برنامه گزارش گردد در حقیقت در این پیوست حداقل میزانی از مواد شیمیایی خطرناک که دارای پتانسیل ایجاد حادثه هستند را نشان میدهد. این مقادیر در ستون

سوم لیست مواد شیمیایی بسیار خطرناک (EHS) بر حسب کیلوگرم برای هر یک از مواد شیمیایی به تفکیک اعلام شده است.

گروه های هدف:

- ✓ کلیه کارفرمایان و کارگران شاغل در کارگاههای دارای مواد شیمیایی در مراحل تولید، مصرف و انبارداری
- ✓ کارشناسان بهداشت حرفه ای

استراتژی:

- ۱- توسعه یک نظام جامع برای پیشگیری از وقوع حوادث شیمیایی در کارگاهها
- ۲- استقرار سیستم مدیریت حوادث شیمیایی در کارگاههای استان
- ۳- توسعه دسترسی به اطلاعات ایمنی مواد شیمیایی
- ۴- فراهم نمودن موقعیتهای آموزشی گسترده و جدید که کارفرمایان و کارگزاران را در پیشرفت به سمت خودکفایی از طریق آموزش، خدمات مشاوره فنی و اجرا حمایت کند.
- ۵- آموزش و توانمندسازی کارشناسان و بازرسان بهداشت حرفه ای شبکه های بهداشت و درمان شهرستانها و بازرسان حوزه های تابعه
- ۶- نظارت بر حسن اجرای برنامه
- ۷- ارتقاء سیستم ثبت و گزارش دهی حوادث شیمیایی در کارگاهها

فعالیت ها(بازرسان شبکه):

- ✓ شناسایی کارگاههایی دارای مواد شیمیایی بسیار خطرناک (EHS) و مواد غیر EHS که بالاتر از کمیت حد آستانه جدول ب دستورالعمل مدیریت واکنش در شرایط اضطراری می باشند.
- ✓ آمارگیری مقدار مصرف مواد EHS بر حسب کیلوگرم مصرف سالانه
- ✓ آمارگیری مقدار مواد غیر EHS بر حسب کمیت آستانه جدول ب دستورالعمل مدیریت واکنش در شرایط اضطراری

- ✓ نظارت بر مقایسه مقدار مصرف مواد EHS با حد RQ (حد آستانه طرح ریزی) موضوع جدول الف دستورالعمل مدیریت واکنش در شرایط اضطراری
- ✓ پیگیری تدوین طرح شیمیایی در کارگاههایی که مواد EHS از حد TPQ بالاتر است .
- ✓ پیگیری برچسب گذاری کلیه مواد شیمیایی موجود به روش GHS
- ✓ پیگیری تهیه SDS مواد شیمیایی کلیه مواد شیمیایی موجود در شرکتهای تحت پوشش
- ✓ پیگیری الصاق کد (UN Number) بر روی تانکرهای حمل مواد شیمیایی طبق دستورالعمل حمل کالاهای خطرناک
- ✓ تکمیل چک لیست قبل از وقوع رخداد شیمیایی در کلیه شرکتهایی دارای مواد شیمیایی
- ✓ تکمیل فرم فهرست برداری سالیانه مواد شیمیایی /کالای شیمیایی خطرناک موجود در کارگاه برای مناطق تحت پوشش

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه مدیریت حوادث شیمیایی)

- شناسایی مواد شیمیایی موجود در کارگاه (برحسب EHS، غیر EHS و کارگاههای تولید کننده مواد شیمیایی) و ارسال لیست مواد به شبکه بهداشت شهرستان طبق فرمت ارسالی
- مقایسه مقدار مصرف مواد EHS با حد RQ (حد آستانه طرح ریزی)
- تدوین طرح پاسخ در کارگاههایی که مواد EHS از حد TPQ بالاتر است و ارسال یک نسخه از آن به مرکز بهداشت شهرستان.
- تهیه برگه های SDS برای کلیه مواد شیمیایی موجود در کارگاه که دارای مقادیری بیش از حداقل کمیت با پتانسیل ایجاد حادثه میباشند.
- نگهداری برگه های SDS در محلی مناسب که شاغلین و تیمهای امداد و نجات بتوانند براحتی به آن دسترسی داشته و از آن بهره برداری نمایند.
- برچسب گذاری تمام مواد شیمیایی موجود در صنعت به روش GHS
- آموزش و توجیه برنامه برای کارفرمایان یا نمایندگان تام الاختیار آنان جهت تأکید بر ضرورت داشتن اطلاعات و آمادگی های لازم در موارد قبل از وقوع حادثه
- تهیه و نصب تابلوها و علائم هشداردهنده در جای مناسب برای پیشگیری از وقوع حوادث شیمیایی

- تأمین وسایل حفاظت فردی مناسب برای شاغلین به همراه سایر وسایل و امکانات لازم جهت پیشگیری از وقوع حوادث شیمیایی، آموزش و نظارت جهت نحوه استفاده صحیح از آنها.
- تهیه بروشورهای آموزشی درخصوص مقابله با حوادث شیمیایی برای شاغلین کارگاههای در معرض خطر حوادث شیمیایی و انبارهای شیمیایی

برنامه عملیاتی ارگونومی

هدف کلی:

پیشگیری از ایجاد اختلالات اسکلتی -عضلانی و کاهش شیوع و بروز شدت این اختلالات در جمعیت کاری با کنترل ریسک فاکتورهای ارگونومی

گروه های هدف:

- ✓ کاردانان و کارشناسان بهداشت حرفه ای شاغل در بخش دولتی (شبکه بهداشت و درمان استان) و شاغل در بخش خصوصی (تشکیلات کارگاهی و شرکت های خصوصی)
- ✓ کارگران شاغل در کارگاههای تحت پوشش سیستم بازرسی شبکه های بهداشت و درمان
- ✓ کارفرمایان

اهداف کلی:

- ✓ ارتقاء سطح آگاهی گروههای هدف برنامه شامل کارشناسان بهداشت حرفه ای شاغل در بخش دولتی (شبکه ای بهداشت و درمان) و شاغل در بخش خصوصی (تشکیلات کارگاهی و شرکت های خصوصی) کارگران و کارفرمایان در زمینه ارگونومی
- ✓ نظارت بر اجرای اصول ارگونومی در محیط های شغلی
- ✓ شناسایی مخاطرات ارگونومی در کارگاههای تحت پوشش
- ✓ ارزیابی کارگاههای تحت پوشش از نظر ریسک فاکتورهای ارگونومیک
- ✓ بهسازی محیط های کاری واجد ریسک فاکتورهای ارگونومیک
- ✓ الزام کارفرمایان به پیاده سازی اصول ارگونومی جهت اصلاح شرایط نامناسب و بهبود محیط کار کارگران
- ✓ الزام شاغلین به گذراندن دوره های آموزشی ارگونومی در آموزشگاههای اصناف به طور سالیانه
- ✓ تدوین استاندارد های ارگونومیک و تنظیم دستورالعمل ها و راهنماهای لازم
- ✓ ترویج فرهنگ ارگونومیک و حساس کردن جامعه به این موضوع

اهداف اختصاصی:

- ✓ تحت پوشش قرار دادن ۱۰۰ درصد صنایع دارای تشکیلات بهداشت حرفه ای در زمینه شناسایی ارزیابی، آموزش و کنترل
- ✓ تحت پوشش قرار دادن صنوف
- ✓ کنترل عوامل ارگونومیک به میزان ۵ درصد در صنایع تحت پوشش در سال
- ✓ آموزش شاغلین در معرض عوامل ارگونومیک به میزان ۱۰۰ درصد در صنایع دارای تشکیلات بهداشت حرفه ای

فعالیت ها: (بازرسان شبکه):

- ✓ تدوین برنامه عملیاتی ارگونومی
- ✓ شناسایی و ارزیابی شاغلین در مواجهه با ریسک فاکتورهای ارگونومیک از طریق مشاهده یا توسط نرم افزارهای مربوط
- ✓ آنالیز محیط های کاری از نظر ریسک فاکتور های ارگونومیک
- ✓ پیگیری اجرای اقدامات بهسازی و کنترلی در محیط های کاری واجد ریسک فاکتور های ارگونومیک به میزان ۵ درصد در کارگاههای دارای ریسک فاکتور های ارگونومی در سال
- ✓ پیگیری ثبت اطلاعات مربوط به وضعیت ارگونومی در صنایع تحت پوشش در قالب فایل اطلاعات توسعه ارگونومی همراه با نتایج معاینات شغلی مربوط با اختلالات اسکلتی عضلانی
- ✓ پیگیری اخذ گزارش اقدامات انجام شده در کارگاهها به مرکز بهداشت شهرستان شش ماهه یا سالانه در قالب فرم مربوطه همراه با عکس قبل و بعد
- ✓ مقایسه و تحلیل شاخص های ارگونومی برنامه در واحد بهداشت حرفه ای شبکه
- ✓ ارائه بازخورد در خصوص برنامه ارگونومی و ارزیابی بهسازی ها صورت پذیرد.
- ✓ پایش و ارزیابی عملکرد کارشناسان صنعت از نظر اجرای اصول ارگونومی در کارگاه
- ✓ نظارت بر عملکرد شرکت های خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای در راستای ارائه خدمات ارگونومیک

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه ارگونومی در صنعت)

-اجرا و پیاده سازی کامل برنامه ملی ارگونومی در صنعت مطابق با برنامه عملیاتی

-شناسایی و ارزیابی شاغلین در مواجهه با ریسک فاکتورهای ارگونومیک

-آنالیز محیط های کاری از نظر ریسک فاکتور های ارگونومیک

-انجام اقدامات بهسازی و کنترلی در محیط های کاری واجد ریسک فاکتور های ارگونومیکی

-ثبت اطلاعات مربوط به وضعیت ارگونومی در فایل اطلاعات توسعه ارگونومی همراه با درنظر گرفتن نتایج معاینات شغلی مربوط با اختلالات اسکلتی عضلانی

- آموزش شاغلین در معرض عوامل زیان آور ارگونومیک مطابق با برنامه زمانبندی

-تکمیل صحیح فرم های توسعه ارگونومی و ثبت ارزیابی ارگونومی و ارسال به موقع به صورت شش ماهه و سالانه به مرکز بهداشت شهرستان

- ارسال نتایج اقدامات اصلاحی و بهسازی ارگونومی در قالب فرم های مربوطه به همراه تصاویر قبل و بعد از اقدام در هر سال

برنامه عملیاتی عوامل شیمیایی در محیط کار (آزبست، جیوه، سرب، سیلیس)

هدف کلی :

ارتقاء کیفیت و بهینه سازی فعالیت های بهداشت حرفه ای در زمینه شناسائی، اندازه گیری، ارزشیابی کنترل و یا حذف عوامل شیمیایی در محیط کار در کارگاهها و صنایع

فعالیت ها: (بازرسان شبکه):

- (۱) شناسایی ۱۰۰ درصدی کارگاههای دارای عوامل شیمیایی
- (۲) کارگاههای متوسط و بزرگ (بیش از ۲۰ نفر شاغل) و کارگاههای زیر ۲۰ نفر شاغل که دارای عامل زیان آور شیمیایی در محیط کار هستند از طریق سنجش آلاینده های شیمیایی محیط کار مورد ارزشیابی قرار گیرند.
- (۳) در کارگاههای شناسایی شده دارای عوامل شیمیایی با استفاده از حداقل یک روش فنی و مهندسی عامل زیان آور شیمیایی کنترل یا حذف گردد.
- (۴) کارگاههای دارای عوامل شیمیایی در محیط کار، وسایل حفاظت فردی جهت شاغلین تهیه و استفاده گردد.
- (۵) حذف کامل آزبست از محیط کار و اعلام نواقص و معرفی به دادگاه در کارگاههای تولید کننده یا مصرف کننده و در صورت عدم وجود آزبست در کارگاههای منطقه تحت پوشش بازرسی، موارد بصورت کتبی به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان اعلام گردد.
- (۶) حذف جیوه از محیط کار و اعلام نواقص و معرفی به دادگاه در کارگاههای تولید کننده یا مصرف کننده جیوه هستند و در صورت عدم وجود جیوه در کارگاههای منطقه تحت پوشش بازرسی، موارد بصورت کتبی به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان اعلام گردد.
- (۷) شناسایی و پیگیری رفع نواقص بهداشتی محیط کار در کارگاههای دارای عوامل زیان آور سرب و سیلیس در محیط کار و پیگیری جهت اجرای الزامات قانونی در این خصوص (کنترل عوامل زیان آور محیط کار و...)
- (۸) نظارت و پیگیری بیشتر در کارگاهها و صنایع دارای سرب، ریخته گری ها، سیلیس، ترکیبات سرطان زا و عوامل شیمیایی با TLV پایین و خطرناک
- (۹) جمع بندی و ارسال اطلاعات آماری مربوط به برنامه های مذکور در قالب فرمهای مربوطه در بازه زمانی تعریف شده (شش ماهه، سالیانه)

۱۰) تکمیل چک لیست های تخصصی مربوطه در کارگاههای مشمول و بایگانی آن

**(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه شیمیایی
سیلیس، سرب، جیوه، آزبست محیط کار)**

- ارزیابی ریسک خطرات بهداشتی در خصوص شاغلین در مواجهه با سیلیس، سرب، جیوه و آزبست در محیط کار در صنایع مشمول و تدوین شناسنامه شغلی

- پیگیری و انجام اندازه گیری و ارزیابی میزان های سیلیس، سرب، جیوه، آزبست موجود در محیط کار در صنایع مشمول از طریق شرکت های ارائه دهنده خدمات فنی و مهندسی بهداشت حرفه ای دارای مجوز

- تجزیه و تحلیل نتایج اندازه گیری ها به منظور تعیین میزان های مواجهه و مقایسه با حدود مجاز در خصوص این مواد

- پیگیری و اجرای برنامه های کنترلی و فنی شامل (حذف/ جایگزینی، تهویه موضعی، تغییر فرآیند کار و سایر روشها) در صنایع مشمول

- پیگیری جهت تهیه، تحویل و نظارت بر استفاده شاغلین در معرض از وسایل حفاظت فردی مناسب (ماسک تنفسی، لباس کار، پیش بند، سربند، دستکش و سایر موارد)

- تدوین و انجام برنامه های آموزشی در این خصوص

- شناسایی شاغلین در معرض ابتلا به بیماریهای ریوی، خونی، کبدی، کلیوی، عصبی، روانی، سیلیکوزیس، سل ریوی، آزبستوزیس، مزوتلیوما و... در شاغلین در مواجهه با سیلیس، سرب، جیوه، آزبست در صنایع مشمول و پیگیری جهت اجرای برنامه های کنترلی در این خصوص به منظور پیشگیری از بیماریهای مذکور در شاغلین در مواجهه

- ارسال فرم های اقدامات کنترلی انجام شده در صنایع به مرکز بهداشت شهرستان به صورت ورد همراه با تصاویر قبل و بعد از اقدامات کنترلی

- انجام سایر موارد مربوط به برنامه شیمیایی سیلیس، سرب، جیوه، آزبست در محیط کار جهت شاغلین در مواجهه در صنایع مشمول

برنامه عملیاتی عوامل فیزیکی در محیط کار (صدا و ارتعاش)

هدف کلی :

۱- ارتقاء کیفیت و بهینه سازی فعالیت های بهداشت حرفه ای در زمینه شناسائی ، اندازه گیری ، ارزشیابی کنترل و یا حذف صدای زیان آور و ارتعاش در محیط کار در کارگاهها و کارخانجات

۲- کنترل صدا و ارتعاش در محیط کار

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

(۱) شناسایی ۱۰۰ درصدی کارگاههای دارای عوامل فیزیکی

(۲) کارگاههای متوسط و بزرگ (بیش از ۲۰ نفر شاغل) و کارگاههای زیر ۲۰ نفر شاغل که دارای عامل زیان آور فیزیکی در محیط کار هستند از طریق صدا سنجی محیط کار مورد ارزشیابی قرار گیرند.

(۳) در کارگاههای شناسایی شده دارای عوامل فیزیکی با استفاده از حداقل یک روش فنی و مهندسی عامل زیان آور فیزیکی کنترل یا حذف گردد.

(۴) در کارگاههای شناسایی شده دارای عوامل فیزیکی با استفاده از روش مدیریتی عامل زیان آور فیزیکی کنترل یا حذف گردد.

(۵) در کارگاههای دارای عوامل فیزیکی در محیط کار، وسایل حفاظت فردی جهت شاغلین تهیه و استفاده گردد.

(۶) در کارگاههای دارای عامل ارتعاش هستند اندازه گیری انجام شود.

(۷) در هنگام اندازه گیری ها در صنایع توسط بخش خصوصی کارشناس بهداشت حرفه ای شاغل در شبکه ها باید به صورت رندوم بر اندازه گیری ها در منطقه تحت پوشش خود نظارت داشته و موارد تخلف در اندازه گیری ها را به مرکز بهداشت استان ارسال نمایند

برنامه عملیاتی عوامل فیزیکی در محیط کار (پرتو)

هدف کلی:

۱- ارتقاء و بهینه سازی فعالیت های بهداشت حرفه ای در زمینه شناسائی - اندازه گیری - ارزشیابی کنترل و یا حذف پرتوهای یونیزان و غیر یونیزان در محیط کار در کارگاهها و کارخانجات

۲- استفاده بهینه از دستگاههای سنجش پرتوها و میدان الکترومغناطیس

۳- کنترل پرتوها در محیط کار

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

۱) شناسایی ۱۰۰ درصدی کارگاههای دارای عوامل فیزیکی پرتو

۲) بازدید ۱۰۰ درصدی کارگاههای دارای عوامل فیزیکی پرتو

۲) کارگاههای متوسط و بزرگ (بیش از ۲۰ نفر شاغل) که دارای عامل پرتو هستند از طریق سنجش مورد ارزشیابی قرار گیرند.

۳) کارگاههای کوچک (کمتر از ۲۰ نفر شاغل) که دارای عامل پرتو هستند از طریق سنجش مورد ارزشیابی قرار گیرند.

۴) در هنگام اندازه گیری ها در صنایع توسط بخش خصوصی کارشناس بهداشت حرفه ای شاغل در شبکه ها باید به صورت رندوم بر اندازه گیری ها در منطقه تحت پوشش خود نظارت داشته و موارد تخلف در اندازه گیری ها را به مرکز بهداشت استان ارسال نمایند

برنامه عملیاتی استرس حرارتی و استرس سرمایی در محیط کار

هدف کلی :

ارتقاء کیفیت و بهینه سازی فعالیت های بهداشت حرفه ای در زمینه شناسائی - اندازه گیری - ارزشیابی کنترل و یا حذف استرس حرارتی و استرس سرمایی در محیط کار در کارگاهها و کارخانجات

فعالیت ها:

- (۱) شناسایی ۱۰۰ درصدی کارگاههای دارای عوامل فیزیکی استرس حرارتی
- (۲) کارگاههای متوسط و بزرگ (بیش از ۲۰ نفر شاغل) که دارای عامل استرس حرارتی و استرس سرمایی هستند از طریق سنجش مورد ارزشیابی قرار گیرند .
- (۳) کارگاههای کوچک (کمتر از ۲۰ نفر شاغل) که دارای عامل استرس حرارتی و استرس سرمایی هستند از طریق سنجش مورد ارزشیابی قرار گیرند .
- (۴) کنترل استرس حرارتی و استرس سرمایی به روش فنی مهندسی در کارگاههای دارای عامل استرس حرارتی بالاتر از حد مجاز انجام گردد
- (۵) کنترل استرس حرارتی و استرس سرمایی به روش مدیریتی به میزان در کارگاههای دارای عامل استرس حرارتی بالاتر از حد مجاز انجام گردد
- (۶) کنترل استرس حرارتی و استرس سرمایی به روش استفاده از وسایل حفاظتی مناسب در کارگاههای دارای عامل استرس حرارتی بالاتر از حد مجاز انجام گردد
- (۷) در هنگام اندازه گیری ها در صنایع توسط بخش خصوصی کارشناس بهداشت حرفه ای شاغل در شبکه ها باید به صورت رندوم بر اندازه گیری ها در منطقه تحت پوشش خود نظارت داشته و موارد تخلف در اندازه گیری ها را به مرکز بهداشت استان ارسال نمایند.

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه فیزیکی صدا، ارتعاش، روشنایی، پرتو و استرس های حرارتی)

- ارزیابی ریسک خطرات بهداشتی برای شاغلین در مواجهه با عوامل زیان آور مذکور در محیط کار در صنایع مشمول و درج نتایج در شناسنامه شغلی
- پیگیری و انجام اندازه گیری و ارزیابی میزان های موجود در محیط کار در صنایع مشمول از طریق شرکت های ارائه دهنده خدمات فنی و مهندسی بهداشت حرفه ای دارای مجوز
- تجزیه و تحلیل نتایج اندازه گیری ها به منظور تعیین میزان های مواجهه و مقایسه با حدود مجاز
- پیگیری و اجرای برنامه های کنترلی و فنی شامل (حذف/ جایگزینی، تهویه موضعی، تغییر فرآیند کار و سایر روشها) در صنایع مشمول
- ارسال فرم های اقدامات کنترلی انجام شده در صنایع به مرکز بهداشت شهرستان به صورت ورد همراه با تصاویر قبل و بعد از اقدامات کنترلی
- پیگیری جهت تهیه، تحویل و نظارت بر استفاده شاغلین در معرض از وسایل حفاظت فردی مناسب (گوشی، لباس کار، دستکش و سایر موارد) و انجام برنامه های آموزشی در این خصوص جهت صنایع مشمول
- انجام سایر موارد مربوط به برنامه عوامل زیان آور فیزیکی در محیط کار جهت شاغلین در مواجهه در صنایع مشمول

برنامه عملیاتی تامین سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها

هدف کلی :

تامین سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها

اهداف اختصاصی

- ۱- واحدهای کاری مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماند، پایش و کنترل محیطی عوامل خطر را در محل عملیات پسماند طبق دستورالعمل مربوطه انجام داده باشند.
- ۲- نتایج اندازه گیری در پرونده واحدهای مشمول ضبط گردد.
- ۳- شاغلین که در مراحل جمع آوری ، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت ، پردازش و دفع در پنج گروه پسماندها در شهرداری، بیمارستانها و مراکز بهداشتی درمانی، ادارات /مراکز /موسسات دولتی و شرکت های خصوصی خدماتی و کارگاهها مشغول بکار هستند شناسایی و آمارگیری شوند.(اکسل هشتگانه)
- ۴- مدیران اجرایی واحدهای کاری مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماند برنامه عملیاتی سالانه را تکمیل و ارسال نمایند. (گزارش تعداد برنامه های تکمیل شده توسط مدیران)
- ۵- شاغلین پسماند وسایل حفاظت فردی را در اختیار داشته و استفاده کنند.
- ۶- شاغلین پسماندها آموزش های لازم را بر اساس دستورالعمل مربوطه دیده باشند.
- ۷- شاغلین پسماند به تسهیلات بهداشتی مناسب دسترسی داشته باشند.
- ۸- شاغلین پسماند تحت پوشش معاینات شغلی قرار گیرند.
- ۹- واحدهای مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماند دارای تشکیلات بهداشت حرفه ای باشند.
- ۱۰- ارتقاء آگاهی گروههای هدف (کاردان/کارشناس بهداشت حرفهای شاغل در سیستم بهداشتی و شهرداریهاو صنایع/کارگران/کارفرمایان) درگیر در برنامه ارتقای سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماندها
- ۱۱- ارتقاء کمی و کیفی بازرسی بهداشت حرفه ای و استمرار آن از کلیه واحدهای کاری مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماند

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

- ۱-شناسایی و تعیین احتمال خطر سلامت، ایمنی و بهداشت گروه اولی پسماند
- ۲-تعیین مسئولیتها در رابطه با سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماند
- ۳- شناسایی و ثبت اطلاعات واحدهای مشمول و شاغلین فعال در مراحل جمع آوری، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش، و دفع فعالیت دارند
- ۴-تدوین برنامه عملیاتی تفصیلی مطابق با برنامه ابلاغی مرکز در هر سال
- ۵-تعیین گروه های آسیب پذیر عوامل اجرایی پسماندها
- ۶-برگزاری جلسات هماهنگی با مدیریت های اجرایی پسماندها جهت بررسی چالشهای موجود در توسعه برنامه و رفع آنها
- ۷-تشکیل جلسه توجیهی با مسئولین ستادی و روسای مراکز بهداشت در جهت جلب مشارکت آنان و فراهم آوری امکانات پشتیبانی
- ۸-برگزاری کارگاه آموزشی یک روزه جهت کلیه کارشناسان بهداشت حرفه ای کارخانجات و شرکتهای خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای در زمینه دستورالعمل سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها
- ۹-تدوین برنامه عملیاتی " اجرای دستورالعمل سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها" جهت گروه شاغلین اولی
- ۱۰-بازدید از مراکز و واحد های پسماند تحت پوشش و تکمیل و ارسال چک لیست پایش برنامه اجرای برنامه های آموزشی برای آموزش شاغلین و مدیران اجرایی منطبق با دستورالعمل
- ۱۱-اولویتبندی شاغلین پسماندها بدین نظر گرفتن گستردگی و شدت خطر به تفکیک واحدها مراکز مدیریتی
- ۱۲-پیگیری تامین سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماندها در گروههای آسیب پذیر با مشارکت ارگانهای ذیربط
- ۱۳-تشکیل جلسه کارگروه سلامت ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماند دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و بررسی چالش ها و راهکارهای پیش روی

۱۴. پیگیری برقراری ضوابط دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی برای گروه اولی

۱۵. جمع آوری و جمع بندی آمار و اطلاعات دریافتی کارشناسان مسئول بهداشت حرفه ای سطوح محیطی (مراکز بهداشت شهرستان، و مراکز بهداشت شهری و روستایی) و ارسال به مرکز

۱۶. تشکیل جلسات هماهنگی جهت بازبینی و بازنگری برنامه عملیاتی

۱۷- جمع بندی و ارسال اطلاعات آماری مربوط به برنامه مذکور در زمان های تعریف شده (شش ماهه و سالیانه)

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه تامین سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها)

- مطالعه و پیگیری اجرای کامل برنامه پسماند مطابق با قانون مدیریت پسماندها، آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها و دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماند در صنعت

- تکمیل برنامه عملیاتی (سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها) در قالب فرمهای مربوطه و ارسال تا پایان مرداد ماه سال جاری به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

- تکمیل اطلاعات گزارش دهی شاغلین بخش پسماند در قالب فرم مربوط به مراحل جمع آوری، حمل و نقل، بازیافت، پردازش، انبار و دفع جهت پنج گروه پسماندها در صنعت و ارسال به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

- تهیه گزارش کامل و مصور اقدامات انجام شده برای شاغلین پسماند صنعت شامل آموزش ها، واکسیناسیون، تجهیزات حفاظت فردی، معاینات شغلی و...، ارسال مستندات مربوطه در پایان ماههای مرداد و بهمن به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

- ارزیابی ریسک های بهداشتی شاغلین بخش پسماند، اندازه گیری و ارزیابی عوامل زیان آور محیط کار جهت تعیین میزان مواجهه شغلی شاغلین مذکور با عوامل زیان آور و انجام اقدامات کنترلی در این خصوص و ارسال مستندات مربوطه در پایان ماههای مرداد و بهمن به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

- انجام سایر موارد مربوط به برنامه تامین سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها در صنعت

برنامه عملیاتی خود اظهاری کارفرمایان

هدف :

هدف از اجرای این برنامه ، تقویت رویکرد داوطلبانه و مسئولیت پذیری قانونی و اجتماعی و پاسخگویی کارفرمایان از طریق واگذاری نقش نظارتی به آنها در حوزه سلامت محیط کار در راستای تامین ، حفظ و ارتقای سلامت نیروی کار و ارائه ابزاری جهت کمک به بازرسان و ارائه دهندگان خدمات بهداشت حرفه ای در شبکه بهداشت و درمان کشور از طریق پتانسیل های موجود در بخش خصوصی و واگذاری حداکثری خدمات غیر حاکمیتی به این بخش و تمرکز خدمات بازرسی بهداشت حرفه ای به فعالیت های حاکمیتی برای جبران کاستی های موجود در این بخش و ارتقاء آن از طریق استقرار نظام خود اظهاری در زمینه بهداشت محیط کار توسط کارفرمایان به منظور تامین ، حفظ و ارتقاء سطح سلامت نیروی کار کشور می باشد.

دامنه شمول:

کارفرمایان کلیه کارگاههای بالای ۲۵ نفر شاغل بخش های صنعت، معدن ، کشاورزی و خدماتی که در حوزه سلامت نظارت بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت قرار دارند تحت پوشش این طرح می باشند.

اهداف اختصاصی:

- تقویت رویکرد داوطلبانه و مسئولیت پذیری قانونی و اجتماعی و پاسخگویی کارفرمایان
- کنترل ، کاهش یا حذف عوامل تهدید کننده سلامت در محیط کار
- ارتقاء کمی و کیفی بازرسی بهداشت حرفه ای و استمرار آن در سیستم
- کاهش حوادث شیمیایی و پرتویی
- ارتقاء نگرش کارفرمایان نسبت به رعایت اصول بهداشت کار مطابق با وظایف قانونی
- کاهش میزان شیوع و بروز بیماریهای ناشی از کار کشور
- کاهش هزینه های درمانی ، غرامت و دستمزد ناشی از کار افتادگی و معلولیت و بیماریهای ناشی از کار
- کاهش پرونده های قضایی در خصوص جرایم بهداشت حرفه ای با انجام اقدامات پیشگیرانه
- افزایش رضایتمندی شغلی شاغلین

- کاهش غیبت های کاری ناشی از آسیب های شغلی

- افزایش بهره وری و بازدهی تولید

استراتژیها:

- جلب مشارکت کارفرمایان در راستای کاهش جرایم و تخلفات بهداشت حرفه ای

- توسعه و بهبود سیستم بازرسی بهداشت حرفه ای

- توسعه و تقویت مقررات و تصمیمات اداری

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

- پیش بینی و به کارگیری سیاست های تشویقی در راستای مسئولیت پذیری کارفرمایان و جلب مشارکت بیشتر آنان
- توجیه و متقاعد نمودن کارفرمایان برای جذب دانش آموخته بهداشت حرفه ای جهت مشارکت در طرح خود اظهاری
- مجاب نمودن کارفرمایان برای اجرای شیوه های کنترلی هزینه - اثر بخشی و کار آمد و افزایش آگاهی آنان در زمینه منافع حاصل از رفع نواقص بهداشتی برای کارفرمایان
- تکمیل چک لیست های خود اظهاری توسط کارفرمایان و مسئول بهداشت حرفه ای صنعت
- اخذ چک لیست تکمیل شده خود اظهاری کارفرمایان با مهر و امضاء آن
- دریافت و روئیت فرم تکمیل شده خود اظهاری کارفرمایان توسط بازرسان بهداشت حرفه ای
- تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات توسط بازرسان و ارائه فید بک به صنایع
- گزارش دهی برنامه خود اظهاری کارفرمایان برای سطوح بالاتر

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه خود اظهاری کارفرمایان)

- تکمیل ستون اول فرم خود اظهاری توسط کار فرمایان با همکاری کارشناس بهداشت حرفه ای طور دقیق و فنی بر اساس شرایط موجود کارگاه

- ارسال فرم خود اظهاری کارفرمایان به شبکه بهداشت پس از تایید و امضا کارفرما

(ستون دوم در فرم خود اظهاری توسط بازرس بهداشت حرفه ای می باشد).

برنامه عملیاتی مشاغل سخت و زیان آور

هدف کلی: تأمین، حفظ و ارتقای سلامت کارگران و کارکنان شاغل در کارهای سخت و زیان آور کارگاهها

اهداف اختصاصی:

- ✓ بررسی، تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور در کارخانجات/شرکتها/کارگاهها/ادارات و سازمان ها
- ✓ پیش بینی، شناسایی، اندازه گیری و کنترل عوامل زیان آور محیط کار در کارخانجات/شرکتها/کارگاه ها/ ادارات و سازمان ها
- ✓ بررسی رفع صفت سخت و زیان آوری مشاغل در کارخانجات/شرکتها/کارگاه ها/ ادارات و سازمان های استان اصفهان

استراتژی ها

- ✓ آموزش و بازآموزی کلیه کارشناسان و بازرسان بهداشت کار در زمینه آئین نامه و دستورالعمل مشاغل سخت و زیان آور
- ✓ بهره برداری از کتاب حدود مجاز مواجهه شغلی و راهنماهای اندازه گیری و ارزیابی عوامل زیان آور محیط کار مرکز سلامت محیط و کار
- ✓ تقویت نظارت بر فعالیت های شرکت های ارائه دهنده خدمات مهندسی بهداشت حرفه ای
- ✓ جلب مشارکت کارفرمایان صنایع/کارگاه ها/ ادارات و سازمان ها درخصوص اقدامات اصلاحی با هدف افزایش محیط های کاری سالم.

فعالیت ها(بازرسان شبکه):

- ✓ دریافت فرم های شماره ۱، ۲ و ۴ متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور از دبیرخانه کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی.
- ✓ محاسبه و تعیین تعرفه خدمات مهندسی بهداشت حرفه ای جهت پرداخت توسط متقاضی.
- ✓ هماهنگی و اعزام به محل کار متقاضی جهت بررسی شغل.
- ✓ بررسی سوابق و شرایط کار از مشاغل اعلام شده شامل سوابق و مستندات اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار، معاینات سلامت کار و نتایج آن، وسایل حفاظت فردی، آموزش های تخصصی در زمینه بهداشت حرفه ای و شغل، وظایف و مسئولیت های قانونی با توجه به قانون کار، آئین نامه ها و دستورالعمل های موجود.

- ✓ هماهنگی جهت اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار در صورت نیاز و براساس تشخیص کارشناس، نظارت بر روش ها و فعالیت های شرکت های ارائه دهنده خدمات مهندسی بهداشت حرفه ای.
- ✓ تهیه گزارش کارشناسی فنی توسط کارشناسان و بازرسان بهداشت حرفه ای (بهداشت کار)
- ✓ ارسال گزارشات به دبیرخانه کمیته های بدوی و تجدید نظر مشاغل سخت و زیان آور استانی.
- ✓ شرکت در جلسات کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی جهت ارائه نظرات کارشناسی و تعیین نتایج نهایی آراء جهت اعلام به متقاضیان و سازمان های مربوط توسط دبیرخانه کمیته های استانی.
- ✓ اعلام اقدامات اصلاحی کارفرمایان مبنی بر حذف صفت سخت زیان آوری مشاغل ظرف مهلت قانونی مقرر توسط دبیرخانه کمیته.
- ✓ بازدید مجدد از مشاغل در محیط کار و بررسی اقدامات اصلاحی اعلام شده کارفرمایان.
- ✓ تهیه گزارش کارشناسی حذف صفت سخت و زیان آوری و ارسال به مرکز بهداشت استان.
- ✓ ارسال گزارش حذف صفت از معاونت بهداشتی به دبیرخانه مشاغل سخت و زیان آور.
- ✓ تشکیل جلسه و بررسی حذف صفت از مشاغل متقاضیان به منظور تأیید و خروج از سخت و زیان آوری
- ✓ اعلام نتیجه به متقاضیان و سازمان های مربوط از سوی دبیرخانه کمیته های استانی.

موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه عملیاتی مشاغل سخت و

زیان آور

- انجام اندازه گیری وارزیابی عوامل زیان آور محیط کار جهت کلیه عناوین شغلی صنعت و ارزیابی ریسکهای بهداشتی محیط کار
- تهیه شناسنامه شغلی اختصاصی وارزیابی ریسکهای بهداشتی درخصوص شاغلین وکلیه عناوین شغلی درمواجهه باعوامل زیان آور درمحیط کار
- تجزیه وتحلیل نتایج اندازه گیری ها به منظورتعیین میزان های مواجهه عناوین شغلی موجود در صنعت ومقایسه باحدودمجاز
- پیگیری جهت انجام اقدامات اصلاحی وکنترلی جهت رفع صفت عناوین شغلی تایید شده در کمیته مشاغل سخت و زیان آور و ارسال مستندات مربوطه به شبکه بهداشت شهرستان
- ارسال مستندات متقاضی مشاغل سخت و زیان آور صنعت شامل (معاینات طب کار بدو استخدام و دوره ای و نتایج اندازه گیری عوامل زیان آور و شرح وظایف شغلی و میزان مواجهات شغلی متقاضی جهت تهیه گزارش ،پس از درخواست شبکه بهداشت

برنامه عملیاتی بهداشت حرفه ای در معادن

هدف کلی :

تأمین محیط کار سالم از طریق شناسایی، ارزیابی، حذف، کاهش و کنترل ریسک فاکتورهای بهداشتی موجود در محیط کار معدن به منظور تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت شاغلین.

اهداف اختصاصی

۱- ارتقای سطح آگاهی و توانمندسازی کارشناسان و بازرسان بهداشت حرفه ای شاغل شبکه های تحت پوشش

۲- ارتقای سطح آگاهی و توانمندسازی شاغلین در بخش خصوصی بخصوص تشکیلات بهداشت حرفه ای کارگاهی

۳- شناسایی معادن

۴- شناسایی، سنجش و ارزیابی ریسک فاکتورهای بهداشتی (شیمیایی ، فیزیکی ، ارگونومی) در معادن

۵- انجام معاینات دوره ای و بدو استخدام حداقل در شاغلین معدنکار

۶- اجرای اقدامات کنترل فنی مهندسی، مدیریتی و اجرایی ریسک فاکتورهای بهداشتی در معادن به خصوص کنترل گازها و گرد و غبار معادن، حداقل در معادن تحت پوشش.

۷- ارتقاء سطح آگاهی شاغلین معدنکار در خصوص اصول بهداشت کار در معادن.

۸- بهسازی تاسیسات و تسهیلات بهداشتی در معادن تحت پوشش.

۹- انجام آلاینده سنجی و سنجش گازها و بخارات در معادن مشمول تحت پوشش

فعالیت ها (بازرسان شبکه):

۱- تدوین و ابلاغ برنامه عملیاتی برنامه بهداشت حرفه ای در معادن

۲- برگزاری جلسات آموزشی برای کارشناسان بهداشت حرفه ای و انجام مستند سازی

۳- برگزاری جلسات آموزشی برای کارفرمایان معادن و انجام مستند سازی

۴- برگزاری جلسات آموزشی برای شاغلین در معادن و انجام مستند سازی

۵- انجام پیگیریهای لازم به منظور شناسایی معادن موجود.

۶- نظارت بر آلاینده سنجی و ثبت اقدامات مربوط به سنجش و کنترل ریسک فاکتورهای بهداشتی معادن.

۷- نظارت بر عملکرد شرکتهای خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای در راستای ارائه خدمات اندازه گیری و کنترل آلاینده های محیط کار.

۸- نظارت بر اجرای اقدامات کنترل فنی مهندسی، مدیریتی و اجرایی در جهت کنترل ریسک فاکتورهای بهداشتی در محیط کار و نظارت بر اقدامات کنترلی گاز و گرد و غبار

۹- نظارت بر انجام معاینات بدو استخدام و دوره ای شاغلین معدنکار به خصوص دقت در ارجاع بیماران در مواجهه با آلاینده های شیمیایی

۱۰. پیگیری بهسازی آشپزخانه، غذاخوری، خوابگاه، حمام و رختکن، دستشویی و توالت معادن مطابق آیین نامه تاسیسات و تسهیلات بهداشتی) ماده ۱۵۶ قانون کار (توسط کارفرمایان و تهیه مستندات

۱۱. جمع آوری مستندات ارزیابی ریسک معادن

۱۲. پیگیری تهیه گزارشهای تحلیل حوادث معادن مبتنی بر عملکرد صحیح سنسورها و گاز سنج ها

۱۳. نظارت و پایش روند اجرای برنامه در مراکز تابعه.

۱۴. تهیه و تنظیم مستندات مرتبط با اهداف ذکر شده و ارسال به معاونت بهداشت .

۱۵. جمع آوری آمار از مراکز تابعه

۱۶. پیگیری جهت تهیه و ارسال مستندات مربوطه (تهیه محتوی، عکس جلسات، صورتجلسه، اقدامات کنترلی و...) در معادن مشمول از طریق کارفرمایان

۱۷. جمع بندی و استخراج اطلاعات آماری در قالب فایل های مربوطه و ارسال به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان درباره زمانی تعریف شده (شش ماهه، سالیانه)

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه بهداشت حرفه ای در معادن)

-تشکیل ماهیانه جلسه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در معدن با حضور تمامی اعضا مطابق با آئین نامه مربوطه و ارسال یک نسخه از صورتجلسه به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-شناسایی و پیگیری جهت سنجش و ارزیابی ریسک فاکتورهای بهداشتی (شیمیایی، فیزیکی، ارگونومیک) از طریق شرکت های ارائه دهنده خدمات فنی و مهندسی بهداشت حرفه ای دارای مجوز در معدن تحت پوشش و ارسال نتایج و مستندات مربوطه به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری جهت انجام معاینات شغلی (قبل از استخدام و دوره ای) شاغلین معدن تحت پوشش از طریق مراکز تخصصی طب کار دارای مجوز و ارسال نتایج در قالب فرمهای گزارش دهی بیماریهای شناسایی شده و ۳-۱۱ تا پایان سال به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-تجزیه و تحلیل نتایج معاینات شغلی سال های قبل شاغلین معدن و استفاده از نتایج در معاینات جدید و انجام برنامه های پیشگیری و مداخله ای در خصوص بیماریهای شغلی و غیر شغلی شناسایی شده در شاغلین معدن

-انجام برنامه های آموزشی در خصوص شرایط ایمنی و بهداشت محیط کار جهت کارفرما و شاغلین معدن و ارسال مستندات مربوطه به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری و اجرای اقدامات کنترل فنی، مهندسی، مدیریتی و اجرایی ریسک فاکتورهای بهداشتی در خصوص عوامل زیان آور (فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک) در معدن تحت پوشش و ارسال مستندات مربوطه در این مورد به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری جهت تهیه، تحویل و نظارت بر استفاده شاغلین از تجهیزات حفاظت فردی مناسب با توجه به شرایط کار در معدن و تهیه مستندات مربوطه در این خصوص

-پیگیری جهت احداث و بهسازی تاسیسات و تسهیلات بهداشتی (آشپزخانه، غذاخوری، خوابگاه، رختکن، حمام، دستشویی و توالت و...) در معدن تحت پوشش مطابق با ماده ۱۵۶ قانون کار و ارسال مستندات مربوط به اقدامات انجام شده در این خصوص به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری جهت انجام اقدام های لازم درخصوص پیشگیری از حوادث درمعدن به منظورپیشگیری ازایجادخطربرای سلامت شاغلین معدن وت تهیه گزارش های تحلیلی مربوط به حوادث درمعدن تحت پوشش وارسال نتایج به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-پیگیری جهت انجام سایر موارد مربوط به برنامه های بهداشت حرفه ای شامل (برنامه پسماند،مدیریت حوادث شیمیایی و...)در معدن تحت پوشش وارسال مستندات به واحد بهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

برنامه عملیاتی ارائه خدمات بهداشت حرفه ای در کارگاه های ساختمانی

هدف کلی:

استقرار و اجرای الزامات بهداشت حرفه ای در کارگاههای ساختمانی به منظور تامین، حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین کارگاههای ساختمانی

اهداف اختصاصی:

۱. شناسایی کلیه کارگاههای ساختمانی
۲. ارتقاء سطح آگاهی کارشناسان مسئول برنامه کارگاههای ساختمانی شبکه و مراکز بهداشت تابعه در زمینه اجرای برنامه
۳. ارتقاء سطح آگاهی کارشناسان بهداشت حرفه ای شاغل در کارگاههای ساختمانی در زمینه اجرای برنامه
۴. ارتقاء سطح آگاهی کارفرمایان کارگاههای ساختمانی در خصوص نحوه حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین ساختمانی در کل برنامه
۵. ارتقاء سطح آگاهی از شاغلین کارگاههای ساختمانی در خصوص مخاطرات و روشهای پیشگیری از آن در حین انجام کارهای ساخت و ساز در کل برنامه
۶. شاغلین کارگاههای ساختمانی از وسایل حفاظت فردی مناسب استفاده نمایند .
۷. شاغلین کارگاههای ساختمانی تحت پوشش معاینات سلامت شغلی قرار گیرند .
۸. راه اندازی تشکیلات بهداشت حرفه ای در کارگاههای ساختمانی
۹. شاغلین کارگاههای ساختمانی به تسهیلات بهداشتی مناسب دسترسی داشته باشند.
۱۰. راه اندازی کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار در کارگاههای ساختمانی مشمول

فعالیت ها(بازرسان شبکه):

- (۱) شناسایی تمامی کارگاههای ساختمانی در منطقه تحت پوشش بازرسی
- (۲) بازرسی از کارگاههای ساختمانی و تکمیل فرمهای مربوطه در این خصوص

۳) پیگیری جهت ایجاد تشکیلات بهداشت حرفه ای با بکارگیری دانش آموخته رشته مهندسی بهداشت حرفه ای در کارگاهها و شرکتهای ساختمانی مشمول وتشکیل جلسات کمیته حفاظت فنی وبهداشت کار در این خصوص

۴) ابلاغ وپیگیری اجرای برنامه های بهداشت حرفه ای در کارگاهها وشرکت های ساختمانی شامل (آموزش، معاینات شغلی، اندازه گیری وارزیابی عوامل زیان آور، اقدامات کنترلی و...) در این خصوص

۵) جمع بندی واستخراج اطلاعات آماری کارگاههای ساختمانی وشاغلین به تفکیک نوع کارگاه وارسال به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان درباره زمانی تعریف شده (شش ماهه، سالیانه)

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه ارائه خدمات بهداشت حرفه ای در کارگاه های ساختمانی)

-تشکیل ماهیانه جلسه کمیته حفاظت فنی وبهداشت کار در کارگاه ساختمانی باحضور تمامی اعضا مطابق باآئین نامه مربوطه وارسال یک نسخه از صورتجلسه به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-شناسایی وپیگیری جهت سنجش وارزیابی ریسک فاکتورهای بهداشتی (شیمیایی، فیزیکی، ارگونومیک) از طریق شرکت های ارائه دهنده خدمات فنی ومهندسی بهداشت حرفه ای دارای مجوز در کارگاه ساختمانی تحت پوشش وارسال نتایج ومستندات مربوطه به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-پیگیری جهت انجام معاینات شغلی (قبل ازاستخدام ودوره ای) شاغلین کارگاه ساختمانی تحت پوشش از طریق مراکز تخصصی طب کار دارای مجوز وارسال نتایج در قالب فرمهای گزارش دهی بیماریهای شناسایی شده و ۱۱۱-۳ تا پایان سال به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-تجزیه وتحلیل نتایج معاینات شغلی سال های قبل شاغلین واستفاده از نتایج در معاینات جدید وانجام برنامه های پیشگیری ومداخله ای در خصوص بیماریهای شغلی وغیرشغلی شناسایی شده در شاغلین

-انجام برنامه های آموزشی در خصوص شرایط ایمنی وبهداشت محیط کار جهت کارفرما وشاغلین کارگاه وارسال مستندات مربوطه به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-پیگیری واجرای اقدامات کنترل فنی، مهندسی، مدیریتی واجرای ریسک فاکتورهای بهداشتی در خصوص عوامل زیان آور (فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک) در کارگاه ساختمانی تحت پوشش وارسال مستندات مربوطه در این مورد به واحدبهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری جهت تهیه، تحویل و نظارت بر استفاده شاغلین از تجهیزات حفاظت فردی مناسب با توجه به شرایط کار در کارگاه ساختمانی و تهیه مستندات مربوطه در این خصوص

-پیگیری جهت احداث و بهسازی تاسیسات و تسهیلات بهداشتی (آشپزخانه، غذاخوری، خوابگاه، رختکن، حمام، دستشویی و توالت و...) در کارگاه تحت پوشش مطابق باماده ۱۵۶ قانون کار و ارسال مستندات مربوط به اقدامات انجام شده در این خصوص به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری جهت انجام اقدام های لازم در خصوص پیشگیری از حوادث در کارگاه به منظور پیشگیری از ایجاد خطر برای سلامت شاغلین و تهیه گزارش های تحلیلی مربوط به حوادث در کارگاه تحت پوشش و ارسال نتایج به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

-پیگیری جهت انجام سایر موارد مربوط به برنامه های بهداشت حرفه ای شامل (برنامه پسماند، مدیریت حوادث شیمیایی و...) در کارگاه ساختمانی تحت پوشش و ارسال مستندات به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

برنامه عملیاتی بهداشت کشاورزی

هدف کلی :

تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت کشاورزان

فعالیت ها:

- ✓ شناسایی ۱۰۰٪ کارگاههای کشاورزی
- ✓ بازدید ۱۰۰٪ کارگاههای کشاورزی
- ✓ ارتقاء درصد کارگاههای کشاورزی که مورد شناسایی، ارزیابی، کنترل عوامل زیان آور و بهسازی قرار گرفته اند
- ✓ ارتقاء درصد شاغلین معاینه شده
- ✓ ارتقاء درصد شاغلین آموزش دیده
- ✓ مدیریت صحیح پسماند ویژه بخش کشاورزی در کارگاههای کشاورزی مشمول کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

(موارد مورد انتظار از مسئول بهداشت حرفه ای صنعت در خصوص برنامه بهداشت کشاورزی)

-تشکیل ماهیانه جلسه کمیته حفاظت فنی وبهداشت کار در کارگاه کشاورزی باحضور تمامی اعضا مطابق باآئین نامه مربوطه وارسال یک نسخه از صورتجلسه به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-شناسایی وپیگیری جهت سنجش و ارزیابی ریسک فاکتورهای بهداشتی(شیمیایی، فیزیکی، ارگونومیک) ازطریق شرکت های ارائه دهنده خدمات فنی ومهندسی بهداشت حرفه ای دارای مجوز در کارگاه کشاورزی تحت پوشش وارسال نتایج ومستندات مربوطه به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

- پیگیری جهت انجام معاینات شغلی (قبل ازاستخدام ودوره ای)شاغلین کارگاه کشاورزی تحت پوشش ازطریق مراکزتخصصی طب کاردارای مجوز وارسال نتایج در قالب فرمهای گزارش دهی بیماریهای شناسایی شده و ۱۱۱-۳ تا پایان سال به واحدبهداشت حرفه ای مرکزبهداشت شهرستان

-آموزش کلیه ی شاغلین در مورد عوامل زیان آور موجود در کارگاه و استفاده صحیح ازوسایل حفاظت فردی

-مدیریت صحیح پسماند ویژه بخش کشاورزی

- پیگیری اجرای اقدامات کنترل فنی مهندسی، مدیریتی و اجرایی ریسک فاکتورهای بهداشتی در خصوص عوامل زیان آور (فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک) در کارگاههای کشاورزی تحت پوشش و ارسال مستندات مربوطه در این مورد به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

- پیگیری جهت احداث و بهسازی تاسیسات و تسهیلات بهداشتی (آشپزخانه، غذاخوری، خوابگاه، رختکن، حمام، دستشویی و توالت و...) در کارگاه تحت پوشش مطابق باماده ۱۵۶ قانون کار و ارسال مستندات مربوط به اقدامات انجام شده در این خصوص به واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان

برنامه عملیاتی بهداشت حرفه ای در جایگاههای سوخت

هدف کلی:

استقرار و اجرای الزامات بهداشت حرفه ای در جایگاههای سوخت به منظور تامین، حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین در آن

فعالیت ها

(۱) شناسایی ۱۰۰٪ جایگاههای سوخت

(۲) بازدید ۱۰۰٪ جایگاههای سوخت

(۳) ارتقاء درصد اندازه گیری انجام شده از جایگاههای سوخت

(۳) ارتقاء درصد شاغلین معاینه شده

(۵) ارتقاء درصد شاغلین آموزش دیده

برنامه مشترک ارائه مراقبتهای اولیه بهداشتی به کارگران (کارشناسان شورای خدمات بهداشتی به بیمه شدگان استان)

به منظور ارائه خدمات بهداشتی در کارگاههای دارای ۵۰ تا ۴۹۹ نفر شاغل (خانه های بهداشت کارگری) طرح فوق با مشارکت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی شکل گرفت و با هدف حفظ، تأمین و ارتقاء سلامت کارگران ، ارتقاء دانش و ایجاد رفتارهای مناسب بهداشتی در کارگران و سالم سازی محیط کار در بخش های صنعت، معدن، کشاورزی و خدمات به مرحله اجرا در آمد.

برنامه غربالگری سیلیس

سیلیس درصنعت کاربردهای فراوان دارد و پس از گردش در چندین فرایند وارد چرخه تولید و تجارت می گردد. دراولین فرایند یا فرایند اصلی مثل معادن سیلیس یا سیلیس کوبیها این ماده بنا به هدف مورد نظر تولید یا پرورده شده و پس از درجه بندی به بازارعرضه می شود و سپس بنا به تقاضای صنایع و مشاغلی مثل شیشه سازی، ریخته گری، کاشی و سرامیک و عملیات سندبلاستینگ که سیلیس رل مهمی را در تولید و ارائه خدمات ایفا میکند وارد دومین فرایند شده و به عنوان ماده اصلی در این صنایع مورد استفاده قرارمی گیرد درمرحله یا فرایند سوم، سیلیس درحین انجام خدماتی مثل برش دادن، ساب دادن، مته کردن، خرد کردن، تراشیدن و دیگرعملیات مشابه بر روی قطعات بتنی و سنگی و دیگر قطعات حاوی سیلیس ایجاد می شود و درصورت عدم استفاده ازامکانات پیش گیری وکنترل کننده، ذرات سیلیس درمحیط کارپراکنده شده و درصورت استنشاق آن توسط کارگران خطرات ریوی را به دنبال خواهد داشت. اجرای طرح غربالگری سیلیکوزیس با محوریت اصلاح محیط کار در ۱۰۰ درصد کارگاههای مشمول تحت پوشش که از سال ۱۳۸۶ از سوی مرکز سلامت محیط و کار ابلاغ گردید و از سال ۱۳۹۰ بحث پایش و پیگیری بهسازی به روش مهندسی در دستور کار قرار گرفت .